

Posudek vedoucího práce: MUSIL, Martin. *Pojetí pedagogického vztahu ve filosofii výchovy a v psychoanalýze: Sókratovský model*. Praha: PedF UK, katedra psychologie, 2015. 103 s. + příloha.

Martin Musil se věnoval poměrně častému tématu z oblasti věd o výchově, pedagogické psychologie včetně, a sice *pedagogickému vztahu*.

Nejprve k tomu zmapoval v Čechách rozšířené odborné literatuře pojetí tohoto vztahu ve známých učebnicích, poté v knihách nabízených zejména nakladatelstvím Portál jako svým způsobem návodné či instruktážní, a poté se zaměřil na autory, kteří se tématu u nás věnovali podrobněji, zejména ve filosofii výchovy (zde nejvíce cituje N. Pelcovou), v psychoanalýze (francouzské autorky Cifali a Filloux v monotematickém čísle Pedagogiky, editovaném St. Štechem) a nakonec stručně též Štechův postoj v jím zastávané kulturní psychologii.

Pak přichází vlastně hlavní část práce, rozbor Platónova Sympózia. Tento text je velmi dobře zvolen, protože byl zpracován jako text o výchově českými fenomenology (Patočka, Hejduk) a současně francouzským psychoanalytikem J. Lacanem v Seminári č. 8 o „přenosu“; na Lacanovo zpracování reagovali zahraniční pedagogové, zajímající se o psychoanalýzu, např. Hyldgaard.

Diplomand se snaží stejně jako oni a místy za zejména Hyldggardovy pomoci získat z Lacanova pojetí Sympózia inspiraci pro pojetí pedagogického vztahu, opíraje se o řecký výraz *agalma* (Lacanovi připomínající jeho konstrukt *objekt malé a*) a o jeho teorii přenosu.

Některé klady práce: text poskytuje velmi dobrý vhled do současné odborné literatury o pedagogickém vztahu, včetně toho u velkých a těžkých autorů. Také lze souhlasit s hlavní osou vztahu, jak diplomandovi vyšla: vztah osobní, ale zprostředkovaný všeobecně závaznou látkou, nad učitelovu arbitrárnost. Práce je psána poměrně pěknou a výstižnou češtinou.

Některé záporny: autorovi s podle mě nepodařilo dospět k ničemu originálnímu. Ba ani ne původnímu, protože čtenář má pocit, že problém pedagogického vztahu je mu vlastně dost jedno a že jde o pouhé cvičení; chybí zde jakékoli příklady z nějakých pedagogických situací. (Kdybych měl uvést třeba jednu z výzkumné oblasti: není to zvláštní, že učitelé na školách někdy raději vyprávějí různé poměrně intimní zážitky raději, než aby ho pustili sledovat hodinu jimi vedené výuky?)

U J.Lacana by bylo zajímavé, kdyby se byl diplomand pokusil artikulovat nějaký rozdíl vůči filosofii výchovy.

Také by mě zajímalo, jak se učitelova látka tedy stává pro žáka přitažlivou. Nějakou „erotizací“

Práci M.Musila doporučuji plně k obhajobě.

V Praze 7. 5. 2015

Doc. M. Kučera, CSc., vedoucí DP